

ÉSZAK-EURÓPA TERMÉSZETI ADOTTSÁGAI

Észak-Európa – Skandinávia

Hasonló, de egymással nem azonos fogalmak.

Skandinávia (eredetileg) = Svédország, Norvégia és Dánia.

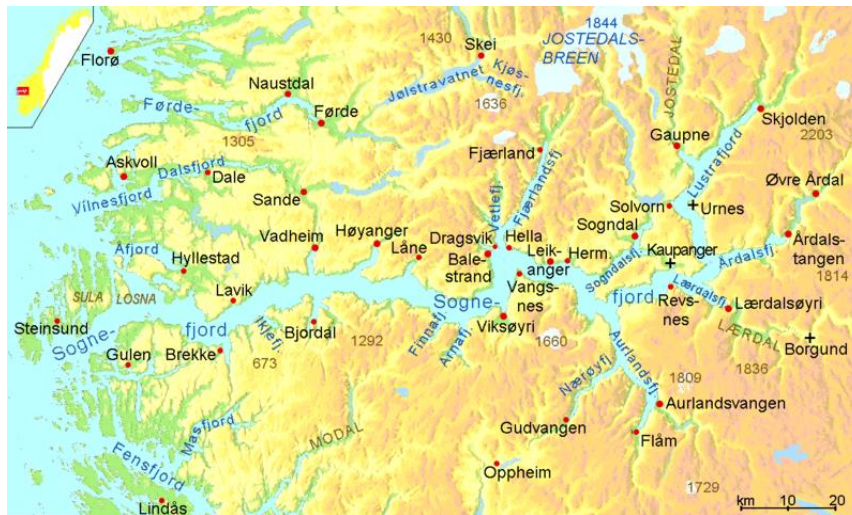
Skandinávia (tágabb értelemben) = Svédország, Norvégia és Dánia + Finnország és Izland.

Skandináv-félsziget: tagolt partvidék. Fjordok.

Fjord = Negyedidőszaki gleccserek által továbbmélyített, U keresztmetszetűvé tágított völgy, amelynek alsó szakaszába – a jég elolvadása után – benyomult a tenger.

A fjordok védelmet biztosítanak a hajóknak, ugyanakkor pazar látványt nyújtanak.

Sogne-fjord [szonnefjord]: 204 km hosszú és 1305 m mély.

Skandináv-hegység: a félszigeten végighúzódó, kaledóniai (óidő) eredetű röghegység.

A jégkorszakok ideje alatt ez volt a **jégtermelő központ**.

A jégkorszaki jégtakaró és a gleccserek átformálták: lekerekített, letarolt felszínnek.

Fjell = A Skandináv-hegység magas, lekerekített fennsíkjai (pl. Hardangervidda).

Balti-pajzs: Az európai kontinens ősi magját alkotja (ősmasszívum).

Ősföld/ősmasszívum: a földkéreg legkorábban (ősidő, előidő) megszilárdult darabjai. Kristályos kőzetek, leginkább gránit építi fel.

Két fajtája:

- **fedetlen (az idős kőzetek közvetlenül a felszínen vannak)**
- **fedett (fiatalabb kőzetek települtek rá pl. tengerelöntés, vulkánkitörés miatt).**

Finn-tóhátság: Finnország déli részét a szelektív denudáció miatt tavak, vizenyős területek fedik. → Finnország = „Az ezer tó országa.”

Jylland-félsziget: Dánia jelentős részét fedi le. Síkság → szántóföldek.

ÉGHAJLAT

Kialakításában nemcsak az Egyenlítőtől való távolság szerepel, hanem az Atlanti-óceán közelsége és a Skandináv-hegység is.

A hideg és a mérsékelt övezetben fekszik.

A hideg övezetben két öv → két éghajlat.

Sarkvidéki öv: állandóan fagyos éghajlat – Spitzbergák (Svalbard)

Sarkkörü öv: tundra éghajlat – a Skandináv-félsziget északi része

Mérsékelt övezet

Hideg mérsékelt öv: tajga éghajlat – a Skandináv-hegységtől keletre.

Valódi mérsékelt öv, óceáni terület, óceáni éghajlat – a Skandináv-hegység nyugati oldala.

→ A Skandináv-hegység fontos **éghajlatválasztó** szerepet tölt be!

A hegység nyugati, óceán felőli oldalán a kikötők télen sem fagynak be (Észak-atlanti-áramlás fűtő hatása), a Botteni-öböl vize télen durván befagy.

VÍZHÁLÓZAT

Sűrű: sok csapadék, kis párolgás, tagolt felszín.

Észak-Európa természeti erőforrásai (5):

- fenyőerdők
- ásványkincsek
- energiában gazdag folyók
- tenger
- termőföld (Dánia, Svédország déli része)